

20.8 BESWAARSKRIF : BR AJ BURGER TEEN BESLUIE VAN DIE NASIONALE SINODE POTCHEFSTROOM

1985: RAKENDE FORMULIER VIR DIE BEVESTIGING VAN DIAKENS

1997: RAKENDE DIE REDAKSIE VAN KERKORDE ARTIKEL 25 (Artt 19, 38, 189, 190, 303, 329)

- A. Die Beswaarskrif word as gestel beskou.
- B. **Besluit:** Die Beswaarskrif word verwys na Beswaarskrifkommissie 7.
- C. Ds AB van der Walt rapporteer namens die Beswaarskrifkommissie 7.
- D. **Besluit:** Die Kommissierapport word terugverwys.
- E. Ds H Reinecke rapporteer namens die Beswaarskrifkommissie 7.

F. VERSOEK

1. Versoek om ontvanklikheid vir die Aanvullende Agenda van die Algemene Sinode 2009

In oorweging van ontvanklikheid is die volgende kronologiese verloop van beide besware ter sprake:

- 1.1 Die besware het gedien op die Vergaderings van die Kerkraad Gereformeerde Kerk Pinetown wat die nie gehandhaaf het nie. Aangesien die beswaarde nie sy weg oopgesien het om by die besluit te konformeer nie, en die weg van Appèl by Streeksklassis nie ter stigting geag is nie, het die Kerkraad advies gevra van prof A le R du Plooy.
- 1.2 Op grond van die advies is die besware gerig aan die Streeksinode Vrystaat en KwaZulu-Natal (18&19 November 2008) wat die oorweeg het en inhoudelik nie gehandhaaf het nie.
- 1.3 Steeds aan die hand van die advies en gegrond op Nasionale Sinode Potchefstroom handeling word die saak nou gerig aan die Algemene Sinode 2009 vir oorweging.

2. Motivering van versoek

(a) Kerkregtelike Advies

Die advies van prof A le R du Plooy was in verwysing na die 1994 Nasionale Sinode Potchefstroom se hantering van die gevolge van die handhawing van 'n Beswaarskrif (1991) van prof B Spoelstra oor die prosedure vir Beswaarskrifte. Dat op aanbeveling van die Kerkraad die beswaarde die saak direk kan rig tot die Streeksinode vir hantering van die inhoudelike van die saak.

Die Regsdeputate stel dit as volg vir oorweging (1994:52, 53):

“Die vraag ontstaan of daar tans net een weg is vir die hantering van 'n Beswaarskrif, nl. toetsing langs die kerklike weg, of twee weë, nl. dat 'n beswaar deur 'n individu ook na toetsing en afwysing nog steeds by 'n betrokke meerdere vergadering ingedien kan word. Die Deputate se interpretasie van die gehandhaafde beswaar van prof B Spoelstra is dat Beswaarskrifte die kerklike weg moet volg met dien verstande dat indien die weg na die volgende meerdere vergadering afgesluit word, 'n beswaarde nie die reg ontsê kan word om self die beswaar by die betrokke meerdere vergadering in te dien nie. In só 'n geval moet 'n beswaarde egter duidelik aantoon waarom nie in die mindere vergadering se oordeel berus kan word nie.”

Dié Rapport is beoordeel deur 'n Kommissie van Pre-Advies en op grond van die Kommissie bevinding besluit die Sinode as volg (1994:53):

“Die reg van direkte toegang tot enige meerdere vergadering vir aangeleenthede wat dit Skriftuurlik regverdig, word nie deur 1991 se besluit geblokkeer nie.”

(b) Onvermoë om te konformeer by die Kerkraadsbesluit

Sonder om in te gaan op vele redes waarom die beswaarde nie die Kerkraad se besluit as reg vir die kerk kan aanvaar nie, word die kern waarom nie gekonformeer word nie saamgevat.

Die Kerkraad is van oordeel dat die beswaar nie aandui “*dat die praktyk van huisbesoek, as wyse van toerusting van alle lidmate, in stryd met die Skrif is nie.*” Daarin word die wese van die beswaar egter gemis aangesien die beswaar dit nie het teen huisbesoek as sodanig nie, maar dat ‘huisbesoek aan almal’ verhef word tot ’n Skrifgefundeerde Goddelike opdrag. Die beswaarde kan nie konformeer nie aangesien dit as dwaling ervaar word wanneer iets wat nie vanuit die Skrif voortkom nie aan die Kerk voorgehou word asof dit wel uit die Skrif self kom as Goddelike opdrag.

(c) Onvermoë om te konformeer by die Streeksinode besluit

Hier word gepoog om die wese weer te gee waarom die beswaarde nie tot die Streeksinode besluit kan konformeer nie sonder om die besluit in detail te behandel.

In die beredenering wat die Streeksinode besluit onderlê word verwys na die volgende Skrifgedeeltes verwys Ef 4:1-16; 1 Kor 12:12-31; Rom 12:1-8. Teksgedeeltes gerig tot die gemeente (gelowiges) wat handel oor hulle onderlinge eenheid en gemeenskap asook oor die gawes en dienste wat hulle toerus. En alhoewel daar in geeneen van hierdie gedeeltes enigsins sprake is van die wyse waarop die toerusting gedoen word nie, en alhoewel hierdie gedeeltes juis op die hele gemeente se onderlinge gemeenskapsbeoefening fokus – maak die beredenering ’n sprong dat diakens self pertinent huisbesoek by elkeen in gemeente moet bring as ’n noodsaaklike, praktiese implikasie; dat dit ’n Skrifafgeleide Goddelike opdrag is. Hierdie sprong word geensins beredeneer nie en waarom daar nie ook ander praktiese implikasies en werkswyses kon wees nie word nie aangedui nie. Trouens, die praktiese onmoontlikheid dat die Sewe in Handeling 6 nie self al die duisende sou kon besoek nie, word nie verreken nie. Die beswaarde is van opinie dat hierdie sprong nie Skrifgefundeerd is nie en kan daar nie gekonformeer word nie. Die praktyk en belangrikheid van diakonale huisbesoek aan almal in die gemeente is nie ter sake in hierdie besware nie – maar die verklaring daarvan as Goddelike opdrag is nie Skrifgetrou nie.

3. Versoek

Die beswaarde is van oordeel dat voldoen word aan die vereistes soos toegepas in Sinode 1994 (Acta 1994:52,53) en soos geadviseer deur Prof A le R du Plooy. Derhalwe die versoek dat die Algemene Sinode 2009 die saak ontvanklik sal vind vir hul vergadering van Januarie 2009. Dat u sodoende ondersteunend meewerk in die volg van die kerklike weg sonder dat die reg tot beswaar by ’n meerdere vergadering, teen besluite van die meerdere vergadering, deur ’n mindere vergadering afgesluit word.

G. **BESWAARSKRIF 1 – 1985 : RAKENDE FORMULIER VIR DIE BEVESTIGING VAN DIAKENS**

1. **Struktuur van die Beswaarskrif(te)**

Aangesien die twee besware grotendeels die verloop van die saak in gemeen het word vervolgens eers ’n gesamentlike historiese verloop weergegee om noodwendige herhaling daarvan te voorkom. Dit word gevolg deur ’n kort opmerking wat weereens vir beide besware geld waarna die besware dan afsonderlik as twee selfstandige besware gestel word teen twee afsonderlike besluite. Behalwe die gesamentlike aanloop word versoek dat die Sinode dit eweneens as twee afsonderlike besware sal oorweeg.

2. **Historiese verloop**

Die ondersoek en besluite rakende die skopus van die diaken diens het ’n lang verloop op Nasionale Sinodes Potchefstroom met die volgende ter saaklike verwysings:

- (a) 1927 (Acta 1927:106 ev) – Die Sinode besluit beperk die skopus van diaken diens tot ‘armversorging’.
- (b) 1964 (Acta 1964:391 ev) – ’n Beskrywingspunt Part Sinode Kaapland-SWA in verskil met 1927 besluit, lei tot Studiedeputate vir “*deurtastende studie van die amp van die diakens aan die hand van die Heilige Skrif, die Belydenis, die Kerkorde, die Kerkgeskiedenis en die Bevestigingsformulier van diakens.*”
- (c) 1967 (Acta 1967:160 ev) – Die studie is nie voltooi nie “*gesien die moeilike materie wat diepgaande en lang besprekinge ’n vereiste maak...*”, en die Sinode wys weer Studiedeputate aan om die studie af te handel.
- (d) 1970 (Acta 1970:338 ev) – Die Sinode neem kennis van die Studierapport, maar wys die aanbevelings af en “*volstaan by die studie*”
- (e) 1973 (Acta 1973:151 ev) – ’n Beswaar word gemaak teen die besluit van 1970 en wel a) die verwerping van aanbevelings en die blote volstanning met die studie; b) die verenging van die amp in KO, art 25; en c) die verskraling van die diaken diens in die Bevestigingsformulier. Die Sinode gee nie uitspraak nie en wys Deputate aan om die beswaar te ondersoek en die volgende Sinode te adviseer.
- (f) 1976 (Acta 1976:441 ev) – Die Deputate adviseer dat beswaar nie slaag nie. Die Sinode keur die Deputate se aanbeveling egter af aangesien die Deputaterapport bykans geen verwysing het na “*moeilike eksegetiese vraagstukke met verreikende implikasies*” nie. Die beswaar word weer na Deputate verwys.
- (g) 1979 (Acta 1979:592 ev) – Die Deputate adviseer dat die beswaar gehandhaaf word oor die besluit om aanbevelings in die 1970 Studiedeputate verslag te verwerp en bloot by die studie te volstaan asook tov die verenging van diaken diens in die Bevestigingsformulier, maar dat beswaar tov KO, art 25 nie slaag nie. Alhoewel Sinode voorkom as ondersteunend soos blyk uit besluit tov Bevestigingsformulier hersiening (1979:493), word geen uitspraak gelewer oor die beswaar nie, klaarblyklik weens ’n organisatoriese flater.
- (h) 1979 (Acta 1979:573 ev) – Na aanleiding van sake uit die SDDS-rapport, wys die Sinode Studiedeputate aan ‘*Om met inagneming van die studiestuk oor die diakenamp (kyk Acta Sinode 1970) die hele amp van die diaken en die skopus van barmhartigheid te ondersoek asook die moontlike koördinerings met ander ondernemings van diakonale aard wat die kerkverband mag raak*”
- (i) 1982 (Acta 1982:468, 469) – Die Deputate verslag rakende beswaar soos gedien in 1979 word weer oorweeg en Sinode handhaaf beswaar tov die 1970 studie aanbevelings en Bevestigingsformulier, maar beswaar teen KO, art 25 redaksie slaag nie.
- (j) 1982 (Acta 1982:495 ev) – Die Sinode neem kennis van die Rapport van die Studiedeputate voortspruitend uit die 1979 SDDS-rapport (h hierbo). Een konklusie in die Rapport is dat die skopus van die diaken diens in lyn is met die Studiedeputate Rapport van 1970.
- (k) 1982 (Acta 1982:439) – Aangesien Sinode 1979 nie uitspraak gegee het aangaande die 1973 beswaar nie, is die Formulier opdrag van 1979 nie voltooi nie en word die opdrag weer verwys na Deputate.
- (l) 1985 (Acta 1985:335 ev) – Die Bevestigingsformulier vir Diakens word goedgekeur soos tans opgeneem in die Psalmboek. Beswaar gestel in 4 gaan teen hierdie besluit.
- (m) 1997 (Acta 1997:562 ev) – Die Sinode word versoek om die redaksie van KO, art 25 te wysig en in lyn te bring met die gewysigde(1985) Bevestigingsformulier vir Diakens aangesien die materiële verskil ’n wanbalans en spanning tussen Formulier en KO tot gevolg sou hê. Die Sinode keur die voorgestelde revisie van KO, art.25 goed soos opgeneem in Psalmboek en wit Kerkordeboekie. Beswaar gestel in 5 gaan teen hierdie besluit.

3. Opmerking

Beide die besware wat vervolgens gestel word het dit nie teen die besluite rakende die skopus van die diaken diens nie en wil dit ook nie weer aan die orde stel nie. Verder is hierdie nie 'n beswaar teen enige werkswyse wat enige diakonie sou volg nie, in die besonder huisbesoek aan die hele gemeente. Dit gaan nie oor die sinvolheid, nodigheid of praktiese uitvoerbaarheid van diakonale huisbesoek aan almal in die gemeente nie. Beide besware handel oor die regverdiging, al dan nie, van 'n spesifieke werkswyse wat deur die Kerke in Nasionale/Algemene Sinode aan diakonieë opgelê word van hoe diakens in plaaslike gemeentes met plaaslike omstandighede hulle opdrag in praktyk moet uitvoer.

Dit is die hoop van die beswaarde dat die Engelse teks 'n duidelike weergawe van die saak in strekking sowel as inhoud is, maar indien daar tog verskille sou voorkom word u versoek om die Afrikaanse teks as die mees korrekte te gebruik.

Ter ondersteuning van duidelikheid word alle aanhalings in *kursief* weergegee met teks verwysings synde (jaartal : bladsy nommer).

4. Beswaar teen besluite van die Nasionale Sinode Potchefstroom 1985 rakende Formulier vir die bevestiging van diakens

4.1 *Besluit waarteen beswaar gemaak word*

Beswaar word gemaak teen die besluit van die Nasionale Sinode Potchefstroom 1985 (Acta 1985:357) wat lui: "*Besluit: 1. Ná wysiging goedgekeur.*" ten opsigte van die voorgestelde Verkorte Formulier vir die Bevestiging van Ouderlinge en/of Diakens (Acta 1985:354-357).

Die volledige Formulier is soos opgeneem in die nuwe Psalmboek en slegs die direk verwante dele waarteen die beswaar gaan word vervolgens aangehaal (eie onderstreping):

"... Vir dié doel (om as diaken bevestig te word) moet u, broeder(s) wat bevestig word, en ook alle aanwesiges eers uit die Woord van God 'n kort uiteensetting van die instelling en ampswerk van die diakens aanhoor.

Saam met u medediakens moet u –

almal besoek en hulle aanspoor ...

deur elkeen te besoek sorg dra dat ...

U het gehoor wat u opdrag is. Ons vra u nou ...

Belowe u om u Goddelike opdrag getrou en met ywer ..."

4.2 *Motivering*

Die nodigheid en/of wenslikheid van huisbesoek deur diakens en die bediening van almal in die gemeente is nie ter sprake in hierdie beswaar nie, maar wel die feit dat 'n praktiese werkswyse as direktief voorgeskryf word asof voortspruitend vanuit die Woord van God. Om iets wat nie vanuit die Skrif voortkom of afgelei word nie, aan die kerk voor te skryf as 'n 'Goddelike opdrag' is onskriftuurlik en in stryd met ons Gereformeerde Belydenis en praktyk.

4.3 *Beredenering*

4.3.1 Beswaargrond 1: Die werkswyse-bepalings in die Formulier is nie vanuit Skrif of Belydenis gefundeer nie en om dit as sodanig voor te hou is in stryd met die Gereformeerde Belydenis.

Die doel van die Formulier word in die Formulier self gestel synde vanuit die Skrif 'n uiteensetting te gee aangaande die diaken diens. Die Skriffundering van bykans die hele Formulier, die skopus van die diaken diens met die hele gemeente as fokus kom duidelik na vore in die Beskrywingspunte en verslae van Studiedeputate soos gedien by verskeie Sinodes van 1964 (Acta 1964:390 ev as deel van Beskrywingspunt), 1970 (Acta 1970:338 ev as Rapport van Studiedeputate) en 1982 (Acta 1982:495 ev as deel van 'n tweede Studiedeputate). Verder ook soos toegepas in handhawing van die Beswaarskrif gedien by Sinodes 1973 (Acta 1973:151 ev), 1979 (Acta 1979:592 ev) en 1982 (Acta 1982:439).

Die voorskrif van 'n bepaalde werkswyse figureer egter geensins in enige van hierdie stukke nie. Die spesifieke voorskrif (om almal in die gemeente te besoek) sou ook

nie prakties uitvoerbaar kon wees in die instellingsgemeente van Jerusalem in Handeling 6 nie, soos afgelei kan word van die verhouding van die aantal diakens teenoor die aantal gelowiges in die gemeente. Trouens, nêrens in die Skrif kon die beswaarde enige verwysings vind wat enigsins op 'n bepaalde werkswyse sou dui nie.

Tóg wil die Formulier 'n spesifieke werkswyse van diakens voorhou met Goddelike gesag synde vanuit die Skrif geleer – 'n “*Goddelike opdrag*”

Dit is in stryd met Gereformeerde Skrifgebruik en in stryd ons Gereformeerde Belydenis soos geformuleer in NGB, art 7.

4.3.2 Beswaargrond 2: Die redaksie van die Formulier vir bevestiging van Diakens is nie in harmonie met ander Bevestigingsformuliere nie.

Die praktiese werkswyse van huisbesoek deur die besondere dienste (ampte) in die kerk is by ouderlinge en predikante net so 'n aanvaarde en ordelike gebruik as in die geval van diakens. Tóg word dit nie in die Formuliere vir bevestiging van predikante en ouderlinge voorgelê as synde 'n Goddelike opdrag wat vanuit die Skrif geleer word nie. Hierdie Formuliere bepaal hulle by die weergee van die beginsels en doel van die dienste (ampte) en laat die praktiese werkswyse oor aan die plaaslike Kerkraade (met ordebepaling in die Kerkorde). Die feit dat huisbesoek as werkswyse nie in hierdie Formuliere gestel word nie verminder egter geensins die erns wat predikante en ouderlinge (Kerkraade) aan die dag lê in die oorweging en bepaling van hul werkswyse in die gemeentes nie.

Die dienste van predikant, onderling en diaken is gelyk, elkeen onderskei na gelang van die bepaalde roeping. Daar is geen fundering waarom 'n bepaalde werkswyse by een (diaken) uitgelig moet word en by die ander nie. Vanuit die gelykheid van die dienste is daar die verwagting dat die benadering in Bevestigingsformuliere ooreen sou kom.

Die Formulier vir die bevestiging van diakens, wat 'n bepaalde werkswyse (huisbesoek aan almal) pertinent as deel van 'n ‘Goddelike opdrag’ voorskryf, is nie in harmonie met die Formuliere vir die bevestiging van predikante en ouderlinge nie, wat uitsluitlik hou by spesifieke Skrifafgeleide-beginsels en -doel van die onderskeie ampte.

4.3.3 Beswaargrond 3: Die voorskrif in die Bevestigingsformulier vir Diakens van 'n werkswyse wat nie vanuit die Skrif self opkom nie is in stryd met die struktuur van die Gereformeerde Kerkregering.

Geskoei op die struktuur van gereformeerde kerkregering soos na vore kom in “Gereformeerde Kerkreg en Kerkregering – Handboek by die Kerkorde” deur dr Bouke Spoelstra (1989:1, 8) word Kerkreg beskryf as die reg wat Christus as Koning en Hoof van sy volk, die kerk voorskryf en wat deur eksegese vanuit die Skrif voortkom. Kerkregering is dit wat voorkom wanneer die Kerkreg in praktyk toegepas word en die Kerkorde dien as ordebepalings wat opsieners bystaan in die praktiese uitvoer van die Kerkreg in regering van die kerk.

Huisbesoek as spesifieke en klaarblyklik enigste Goddelike werkswyse is nie direk eksegeties verantwoordbaar nie. Dit is 'n afleiding/beelding van 'n praktiese wyse om die Goddelike opdrag tot uitvoer te bring, soos daar ook ander moontlike werkswyses sou kon wees. Deur 'n praktiese werkswyse vir die ordelike en stigtelike uitvoering van die diaken diens in die Formulier vir bevestiging van Diakens in te sluit synde vanuit die Woord van God as deel van 'n Goddelike opdrag, verhef iets wat hoogstens 'n orde reëling kan wees tot Kerkreg – iets wat in stryd is met die Gereformeerde Kerkregeringstruktuur.

4.4 *Aanbeveling*

Sou hierdie beswaar teen die bepaling in die huidige Formulier gehandhaaf word, word aanbeveel om die ter saaklike dele in die Formulier te wysig om as volg te lees:

“*Saam met u medediakens moet u*

1. *almal aanspoor om daadwerklike liefde teenoor die medegelowiges en alle mense te bewys;*

2. sorg dra dat nie een deur armoede, eensaamheid, ouderdom, siekte of om ander redes van die geloofsgemeenskap vervreem raak nie;

Motivering: Die weglating van die voorskriftelike bepaling van 'n werkswyse (huisbesoek aan almal) ontknoop al drie die beswaargronde teen die huidige formulering – dit bring die hele Formulier onder die oogmerk om uiteensetting uit die Woord van God te gee (sonder om enigiets te wil byvoeg), dit is in harmonie met die benadering in die Formuliere vir die bevestiging van ouderlinge en predikante, en is laastens ook in harmonie met die Gereformeerde Kerkregeringstruktuur.

H. **BESWAARSKRIF 2 – 1997 : RAKENDE DIE REDAKSIE VAN KERKORDE ARTIKEL 25**

1. **Beswaar teen besluite van die Nasionale Sinode Potchefstroom 1997 rakende die redaksie van Kerkorde, art 25**

1.1 *Besluit waarteen beswaar gemaak word*

Beswaar word gemaak teen die besluit van die Nasionale Sinode Potchefstroom 1997 (Acta 1997:562) wat lui: “*Besluit: Die Sinode keur die Revisie goed.*” ten opsigte van die versoek tot revisie van KO, art 25.

Die goedgekeurde redaksie van KO, art 25 word vervolgens aangehaal (eie onderstreping):

“Die amp van die diakens is om sorg te dra dat die gemeente hulle eenheid in Christus in daadwerklike onderlinge liefde beoefen. Hulle opdrag is om almal in die gemeente te besoek en uit die Skrif toe te rus en aan te spoor tot daadwerklike liefde teenoor almal, in besonder teenoor die medegelowiges; verder sien hulle toe dat niemand om watter rede ook al van die geloofsgemeenskap vervreem raak nie. Die liefdesgawes moet sorgvuldig ingesamel, met wysheid bestee en met vertroosting uit die Skrif uitgedeel word. Die diakens doen in die Kerkraad verslag van hulle werksaamhede en, indien verlang, ook voor die gemeente soos wat die kerkraad dit geskik ag.”

1.2 *Motivering*

Die huidige redaksie van KO, art 25 lê meer reglementering op kerke en diakonieë as wat vanuit Skrif geregverdig is. Dit plaas 'n gewetensdwang op kerke, diakonieë en diakens deur 'n praktiese werkswyse voor te skryf wat nie vanuit die Skrif gefundeerd is nie en wat geen ruimte laat vir inagneming van plaaslike omstandighede nie.

Dit het gevolg dat diakonieë se verantwoordelikheid om 'n bedieningswyse te besin en te oorweeg binne plaaslike omstandighede ten minste gedeeltelik verskans word. Waar plaaslike omstandighede om geregverdigde redes mog noop om 'n ander praktiese uitvoering van dieselfde opdrag, kan die huidige situasie óf lei tot stilsyende aanvaarding van afwyking van die Kerkorde, óf diegene met die gawes weerhou daarvan om die roeping op te volg, óf diakens onder onhoudbare gewetensdwang plaas wat nie Skrifgefundeerd is nie.

1.3 *Beredenering*

1.3.1 Beswaargrond 1: KO, art 25 se vaste voorskrif van werkswyse is nie verantwoord uit die kerkregering beginsels nie.

As deel van die verduideliking van revisie van KO, art 25 was die volgende aangevoer: (Acta 1997:564):

“*In verband met die styl van die Kerkorde skryf B. Spoelstra in ‘Handleiding by die Kerkorde’ (1965:13), dat die Kerkorde “ 'n beginsel neerlê en veronderstel dat die beginsel en gees van orde begryp sal word en verskillende situasies daarvolgens op meriete behandel sal word. 'n Reglement daarenteen, skryf 'n presiese handeling voor, sê eerder hoe iets moet geskied, as wat dit sê wat moet geskied.”*

Met betrekking tot KO, art 25 volg hieruit dat die beginsel insake die diakenamp eksplisiet en die bediening van die amp slegs in hooflyne weergegee behoort te word, sonder dat die ampswerk in detail gereglementeer word.”

En tóg is die goedgekeurde revisie van KO, art 25 juis 'n vaste voorskrif van “hoe iets moet geskied.” Die wyse waarop die werk gedoen moet word, word direk en spesifiek voorskriftelik afgedwing.

Dr GPL van der Linde skryf in 'Die Grondbeginsels van die Presbiteriale Kerkregeringstelsel' die volgende (1965:31): "... *ampsdraers moet eerstens die beginsels wat Christus in die Heilige Skrif, sy Woord, vir die gedrag van die kerk neergelê het, naspeur. Uit hierdie beginsels word die reg wat in die kerk moet geld, afgelei en gevorm. Die kerkreg ... moet altyd die beginsels, gegee in die Woord van God, ten grondslag hê. Die kerkreg mag niks anders as die toepassing van die beginsels wees nie.*" Hy stel dit elders (1965:94) baie eksplisiet: "*Hulle mag niks anders aan die kerk oplê as wat die Woord eis of daaruit afgelei kan word nie.*"

Voorts vra en antwoord dr B Spoelstra in 'Gereformeerde Kerkreg en Kerkregering – Handboek by die Kerkorde' (1989:4): "... *Hoe kan ons nog prinsipiëel onderskei tussen die reg wat behoort te geld, en reg wat kerkregeerders neerlê? Die kerkreg moet óf die koninkryk (Christus as wetgewer) óf die kerk as vertrekpunt neem om te bepaal wie die reg bepaal.*"

Wanneer die kerk in die Kerkorde 'n bepaalde werkswyse as absolute stel op gelyke voet met die skopus wat uit die Skrif opkom, dan word daar verder gegaan as die reg wat Christus deur sy Woord gee en word dit reg wat die kerk voorskryf. Dit is nie verantwoordbaar in die Gereformeerde kerkregering nie.

- 1.3.2 **Beswaargrond 2:** Die ongekwalifiseerde voorskrif van werkswyse in KO, art 25 is in stryd met die struktuur van die Gereformeerde Kerkregering.

Geskoei op die struktuur van Gereformeerde Kerkregering soos na vore kom in "Gereformeerde Kerkreg en Kerkregering – Handboek by die Kerkorde" deur dr Bouke Spoelstra (1989:1, 8) word Kerkreg beskryf as die reg wat Christus as Koning en Hoof aan sy volk, die kerk voorskryf en wat deur eksegese vanuit die Skrif voortkom. Kerkregering is dit wat voorkom wanneer die Kerkreg in praktyk toegepas word en die Kerkorde dien as ordebepalings wat opsieners bystaan in die praktiese uitvoer van die Kerkreg in regering van die kerk.

Deur 'n praktiese werkswyse vir die ordelike en stigtelike uitvoering van die diaken diens op gelyke vlak te stel in KO, art 25 as die Skrifgefundeerde skopus van die amp, word iets wat hoogstens 'n orde reëling kan wees tot direkte Kerkreg verhef – iets wat in stryd is met die Gereformeerde Kerkregeringstruktuur.

- 1.3.3 **Beswaargrond 3:** Die KO, art 25 se ongekwalifiseerde voorskrif van 'n bepaalde werkswyse is in stryd met KO, art 30.

Die besluit rakende die verbreding van die skopus van die diaken amp is inderdaad 'n saak vir meerdere vergadering wat al die Kerke raak. Netso dat sodanige besluit beslag sou vind in herformulering van die skopus bepaling in beide die Formulier vir die Bevestiging van Diakens en die redaksie van KO, art 25.

Die presiese wyse waarop die opdrag op plaaslike vlak tot uitvoering gebring word is egter nie 'n saak wat vanuit die Skrif self afgelei word nie en is 'n saak wat juis op mindere vergadering deur die diakonie met verslag in die Kerkraad oorweeg en besluit behoort te word. Meerdere vergadering sou hoogstens 'n praktyk kon rig of aanbeveel, terwyl daar ruimte gelaat word vir besinning en verantwoordelike besluit deur mindere vergadering soos die geval van KO, art 23 rakende huisbesoek van ouderlinge.

Van der Linde stel in 'Die Grondbeginsels van die Presbiteriale Kerkregeringstelsel' (1965:153): "*Voorts is dit waar dat meerdere vergaderings nie die kerkregering uit die hande van die kerkraad kan neem of die kerkraad mag oorheers nie; die mag van die meerderevergaderings is beperk tot 'n eie terrein, en dit moet altyd uitgeoefen word in ooreenstemming met die Woord van God. ...*" In geneen van die stukke wat op enige van die Sinodes oorweeg is, is daar enigsins 'n Skriffundering of eksegese uiteensetting van die werkswyse bepaling gevind nie. Netso kon geen Skriffundering gevind word in selfstandige ondersoek deur die beswaarde nie.

Wanneer 'n meerdere vergadering (Nasionale Sinode Potchefstroom 1997) 'n bepaalde werkswyse pertinent as vaste opdrag stel wat nie vanuit die Skrif afgelei is nie, dan behandel dit 'n saak wat op mindere vergadering afgehandel kon word. Dit is in stryd met die ooreengekome orde reëling van KO, art 30 wat o.a. bepaal dat: "*Op*

meerdere vergaderings moet alleen sake behandel word wat nie in mindere vergaderings afgehandel kan word nie...

- 1.3.4 Beswaargrond 4: KO, art 25 se vaste voorskrif van werkswyse is nie in harmonie met die res van die Kerkorde nie.

Die ampte in die kerk is afsonderlik en gelyk en daar kan met reg aangevoer word dat daar in praktyk ewe veel die verwagting is dat Bedienaars van die Woord en Ouderlinge netsoos Diakens almal in die gemeente sal besoek om hulle onderskeie dienswerk aan die hele gemeente te bring. Gegrond op die gelykheid van die dienste is dit logies om 'n duidelike mate van harmonie te verwag in die balans tussen beginsel en praktiese werkswyses in die orde bepalings ten opsigte van die gelyke dienste nie.

In KO, art 16 aangaande die diens van die Bedenaar van die Woord word geensins enige vermelding gemaak oor besoeke nie. En in KO, art 23 rakende die dienswerk van die ouderlinge word die verwagting van huisbesoek "tot stigting van die gemeente" sowel voor as na Nagmaal pertinent gestel, maar dan met die bepaling "... soos die omstandighede van tyd en plek dit toelaat ..." In beide gevalle word die uiteindelijke oorweging en besluit van spesifieke werkswyse in plaaslike gemeente aan die verantwoordelike besluit van die plaaslike Kerk oorgelaat.

Daarteenoor bevat KO, art 25 rakende die diakenamp die direkte, spesifieke opdrag dat: "*Hulle opdrag is om almal te besoek ...*" sonder enige ruimte vir inagneming van plaaslike omstandighede en selfstandigheid van die plaaslike Kerk nie. Die huidige redaksie van KO, art 25 wat werkswyse onomwonde voorskryf is dus nie in harmonie met die res van die KO nie.

- 1.3.5 Beswaargrond 5: KO, art 25 se voorskrif van 'n bepaalde diakonale werkswyse is in stryd met die Gereformeerde Kerkregering deurdat dit die gelykheid en selfstandigheid van die diakonale amp in gedrang bring

Dit gaan in hierdie beswaargrond oor die vraag na watter mate die regeeramp in Kerkraad of in hierdie geval die regeeramp in meerdere vergadering, meer spesifiek Algemene Sinode, voorskriftelik kan omgaan met die spesifieke werkswyse wat die diakonie van 'n spesifieke plaaslike kerk moet volg in die uitvoering van hulle diens. Daarvoor word allereers drie bronne aangehaal:

- (a) Visser stel in "Die Kerkorde in Praktyk" (1999:4): "*Die dienaars in die kerk van Christus is almal gelyk, alhoewel hulle dienswerk verskil. Tussen die dienste is daar nie verskil in status nie; hulle is onderskeie in werkopdragte*"
- (b) Veral met die oog op die bepaling in KO, art 25 dat "*Die diakens doen in die kerkraad verslag...*" skryf dr B Spoelstra in 'Gereformeerde Kerkreg en Kerkregering – Handboek by die Kerkorde' (1989:156): "*Hulle (die kerkraad) moet eerstens vasstel dat die (diaken) diens onbesproke, eerlik, toegewyd en verantwoordelik geskied, aan Skrifese en aan die norm van die liefde beantwoord en dat die diens eerlik, verantwoordelik, onpartydig, omvattend tot heil van die kerk en bevordering van God se koninkryk na buite bedien word. Hierdie verslag en opsig verleen aan die kerkraad geen reg om die diakens se diens oor te neem, te beheer, in detail te kontroleer, te amendeer of te veto nie. Die kerkraad mag dit nodig ag om die diakens oor bepaalde aspekte van hulle diens op te skerp, op sterkte van die geestelike verantwoordelikheid wat hulle in die kerkregering vir die hele gemeente dra.*"

En verder skryf Spoelstra (1989:152): "*Die diens van die Sewe is van meet af aan selfstandig en word nêrens ondergeskik aan die diens van die opsiener gestel nie. Die apostels onttrek hulle volkome aan die bediening van die tafels (Hand. 6:3-6; 1 Tim 3:8-13). Die diakens dien dus met gesag van Christus en het in hulle diens volkome "regeer"-bevoegdheids oor die liefdesmaaltye ...*"

- (c) Die derde toepaslike aanhaling kom van dr GPL van der Linde wat die volgende skryf in 'Die Grondbeginsels van die Presbiteriale Kerkregeringstelsel' (1965:103,104):

“...die diakens voer hulle amp selfstandig uit in soverre dit die deel van die uitvoerende mag betref wat aan hulle toevertrou is. Hulle beslis in die diakonale vergadering wie en hoe gehelp moet word; hulle sê die gelowiges aan om die gawes af te dra; vertroos, bemoedig en versorg die armes en vermaan hulle tot dankbaarheid jeens Christus.

Waar die ouderlinge ook toesig het oor die uitvoering van die diakens se ampswerk in die algemeen en hulle derhalwe aan die kerkraad rapport moet lewer oor die vervulling van hulle taak, hef dit nie die selfstandigheid van die diakens op nie. Trouens, elke ampsdraer, ook ouderling en predikant, is verantwoording aan die kerkraad verskuldig oor die vervulling van sy roeping. Daarom is die bedoeling van die rapport van die diakens aan die kerkraad in die algemeen nie dat hulle, wat die besondere uitoefening van hulle amp betref, aan allerlei voorskrifte van die kerkraad gebonde is nie. Die kerkraad lê wel neer dat die diakens armes moet versorg. Maar presies watter persone en hoe hulle moet versorg word, is 'n saak vir die diakens om oor te beslis.

Daarom, al het die diakenamp na sy wese nie met die kerkregering in die algemeen te doen nie, is dit tog ook weer kragtens die wese daarvan gedeeltelik in die kerkregering betrek wat die een aspek van die kerklike samelewing betref.”

Let wel dat Van der Linde nog die diaken diens beperk tot die pre-1985 oordeel van ‘barmhartigheid’ en dat hy nog verwys na Diakonale Rapport aan die Kerkraad, terwyl die redaksie van KO, art 25 verwys na rapportering in die Kerkraad.

Vanuit die agtergrond van bogenoemde drie verwysings word die volgende gevolgtrekking gemaak:

Wanneer 'n meerdere vergadering van Kerke, soos verteenwoordig deur afgevaardigde Bedienaars van die Woord en Ouderlinge, 'n bepaling van spesifieke werkswyse aan die diakonie van 'n plaaslike Kerk voorskryf, sonder dat die werkswyse vanuit die Skrif gefundeer is, dan plaas die meerdere vergadering en die afgevaardigde ampte van Woordbedienaars en Ouderlinge 'n las op diakonieë wat die selfstandigheid en gelykheid van die Diaken amp misken. Die Diakonie se selfstandigheid om in direkte verantwoordelikheid teenoor hul opdraggewer, Christus as Hoof van die Kerk, te besin en te besluit oor werkswyse om Sy opdrag uit te voer, word onregmatig aangetas.

(Natuurlik doen die Diakonie steeds in die Kerkraad verslag om hulle so steeds onder die regeer roeping van ouderlinge te stel – maar dan die bediening van Christus soos uiteengesit in bogenoemde aanhalings.)

1.4 Aanbeveling

Sou die beswaar teen die bepaling in die huidige redaksie van KO, art 25 gehandhaaf word, word aanbeveel dat KO, art 25 gewysig word om soortgelyk aan KO, art 23, soos volg te lees:

“Die amp van die diakens is om sorg te dra dat die gemeente hulle eenheid in Christus in daadwerklike onderlinge liefde beoefen. Hulle opdrag is om almal in die gemeente te besoek, tot stigting van die gemeente soos die omstandighede van tyd en plek dit toelaat, en uit die Skrif toe te rus en aan te spoor tot daadwerklike liefde teenoor almal, in besonder teenoor die medegelowiges; verder sien hulle toe dat niemand om watter rede ook al van die geloofsgemeenskap vervreem raak nie. Die liefdesgawes moet sorgvuldig ingesamel, met wysheid bestee en met vertroosting uit die Skrif uitgedeel word. Die diakens doen in die kerkraad verslag van hulle werksaamhede en, indien verlang, ook voor die gemeente soos wat die kerkraad dit geskik ag.”

Motivering: Die aanbevole redaksie sal nie net die gronde van beswaar aanspreek en uit die weg ruim nie, die belangrikheid van besoek deur die diakens aan almal sal as aanbevole werkswyse steeds behoue bly.

I. RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE OOR BESWAARSKRIF 1

1. Opdrag

Beswaarskrif: br AJ Burger teen besluite van die Nasionale Sinode Potchefstroom 1985: Rakende Formulier vir die bevestiging van diakens.

Besluit: Kennis geneem.

2. Sake waarvan die Sinode kennis moet neem

- 2.1 Versoek om ontvanklikheid vir die Aanvullende Agenda van die Algemene Sinode 2009.
- 2.2 Motivering van versoek.
- 2.3 Versoek.
- 2.4 Struktuur van die Beswaarskrif(te).
- 2.5 Historiese verloop.
- 2.6 Opmerking.
- 2.7 Pte 4.1-4.2 wat handel oor die besluit waarteen beswaar gemaak word rakende die Bevestigingsformulier vir diakens, asook die motivering.
- 2.8 Pt 4.4: die aanbeveling van die beswaarde.
- 2.9 Die Kommissie en die beswaarde was telefonies in gesprek met mekaar.

Besluit: Kennis geneem van 2.1 tot 2.9.

3. Sake waarvoor die Sinode moet besluit

- 3.1 Pt 4.3: die beswaargronde 1-3 van die beswaar rakende besluite in 1985 geneem oor die Formulier vir die bevestiging van diakens.
- 3.2 Pt 4.4: die aanbeveling van die beswaarde.

Besluit: Kennis geneem.

4. Beredenering

4.1 Beswaargrond 1: 1985 rakende Bevestigingsformulier van diakens.

Die beswaarde beweer dat die werkwyse-bepalings (dat diakens almal moet besoek) in die Formulier nie vanuit die Skrif of Belydenis gefundeer is nie en om dit as sodanig voor te hou is in stryd met die Gereformeerde Belydenis.

4.1.1 Beredenering van beswaargrond 1

- 4.1.1.1 Die beswaarde probeer 'n saak daarvoor uit te maak dat “*die besoeke*” (soos in die Formulier voorgeskryf) deur die Formulier gekoppel word aan die “Goddelike opdrag” en dat dit nie ‘n Goddelike opdrag is nie (volgens hom). Die beswaarde maak egter ‘n onregmatige gedagtesprong wat die Formulier self nie maak nie. Die Formulier het ‘n besondere struktuur, nl. Roeping (vokatief), dan indikatief uit die Woord, dan imperatiewe (wat rus in die indikatief), en daarna die vrae, opwekking en gebede. Die opdragte in die Formulier is nie opdragte wat uit die lug gegryp is nie, maar dit is opdragte wat geanker is in die roeping en indikatief in Gods Woord. Dit is hoe die Formulier homself aandien. Die beswaarde spring vanaf “besoeke aan almal” na die “Goddelike opdrag” en ignoreer die roeping en indikatief uit die Woord. Die “Goddelike opdrag” soos in vraag 3 van die Formulier, hou verband met die diaken se roeping (vraag 1); en sy belydenis/ handhawing van Gods Woord in leersuiwerheid (vraag 2) en hou verband met die indikatief uit die Woord. Die Formulier wil nie reglementeer nie, maar dit wil die beginsel prakties toepas. Die beginsel vloei voort uit die opdrag van versorging en koinonia. Die toepassing vind sy gestalte in die wyse waarop hierdie opdragte uitgevoer word. Die plaaslike gemeente kan self besluit/reël hoe die praktyk in haar omstandighede ingerig word.
- 4.1.1.2 Die beswaarde beweer dat die werkwyse-bepalings (meervoud) in die Formulier vir die Bevestiging van diakens nie vanuit die Skrif gefundeer is nie, en dat hy nêrens in die Skrif enige verwysings wat enigsins op ‘n bepaalde werkwyse sou dui, kon vind nie. Die beswaarde bly egter in gebreke om te bewys dat die werkwyse-bepalings (huisbesoeke) in stryd met die Skrif is.

- 4.1.1.3 Die beswaarde erken dat “die Skrif fundering van bykans die hele Formulier en die skopus van die diakendiens duidelik na vore kom in die Beskrywingspunte en Studierapporte van Sinodes 1964, 1970, 1973, 1979, 1982 en 1985”, maar hy beweer dat die voorskrif van ‘n bepaalde werkswyse (besoeke doen), geensins in enige van bogenoemde Sinodestukke figureer nie. Die beginselgrondslag van besoeke, nl. versorging (met verwysing na Hand 6) kom duidelik in die Studierapport 1985 voor. Verder ook: Die diakonale aspek in Hand 6 kom neer op versorging van die hele gemeente, om die hele gemeente in ‘n eenheidsgemeente te dien. Die diakendiens in aksie, kom die konkreetste in aanraking met mense in hul daaglikse nood. Die diakendiens moet die hele gemeente aanvuur tot barmhartigheidsbetoning: versorging van armes en die welgesteldes aanmoedig tot barmhartigheidsbetoning.
- 4.1.1.4 Die beswaarde verwys slegs na Hand 6 om sy beswaar Skriftuurlik te ondersteun en beweer dan ongesubstansieerd “dat die spesifieke voorskrif (om almal te besoek) sou ook nie prakties uitvoerbaar kon wees in die instellingsgemeente ...in Hand 6 nie, soos afgelei kan word van die verhouding van die aantal diakens teenoor die aantal gelowiges in die gemeente”. Die beswaarde se argument hou nie water nie, omdat die eerste sewe diakens se opdrag verband gehou het met die Griekssprekende weduwees. Verder is daar nie ‘n gelyke lyn tussen die eerste sewe diakens en die diakens van vandag te trek nie. Die Kommissie is van oortuiging dat die versorgings- en koinoniataak van diakens (Hand 6) veral gestalte kry in interpersoonlike kontak tussen die diakens en die gelowiges, wat onder andere in BESOEKE prakties gestalte vind. Om nie een oor die hoof te sien nie (vgl Hand 6:1) hou eksplisiet in, dat na elkéén omgesien moet word en daarom behoort hierdie interpersoonlike kontak deur middel van persoonlike besoeke prakties gestalte te kry.
- 4.1.1.5 Die beswaarde moet gelyk gegee word dat die Skrif geen direkte Skrifverwysing gee in verband met “huisbesoek” met betrekking tot die diakendiens nie. Tog is dit nie genoegsame grond om die opdrag “om besoeke te doen” as onskriftuurlik af te maak nie. Die Kommissie is van oortuiging dat die beswaarde afwyk van die Gereformeerde Skrifgebruik: hy verloor die skopus van die Skrif uit die oog en soek bepaalde teksverwysings as regverdiging vir die saak. Verder vergeet hy ook dat die verstaan van ‘n saak in die Skrif, nie op enkele tekste berus nie, maar uit die openbaringshistoriese verband van die Skrif verstaan moet word. Uit Hand 6:1 moet afgelei word dat niemand oor die hoof gesien mag word nie, en dit wys reeds regstreeks daarop dat al die gelowiges die objek van die (diakonale) versorging en koinonia is. Die Kommissie is verder van oortuiging dat die opdrag om “besoeke” te doen (d.w.s. interpersoonlike kontak), wel sy fundering implisiet in die openbaringshistoriese verband van die hele Skrif (OT en NT) het vir al drie besondere dienste. Die opdrag om te waak dat niemand veragter nie, kan nie losgemaak word van die opdrag dat gelowiges op mekaar ag moet gee en na mekaar moet omsien nie: “*Dra mekaar se laste*” (Gal 6:2), “*Die oog kan nie vir die hand sê: Ek het jou nie nodig nie... Maar die lede moet gelyke sorg dra vir mekaar*” (1 Kor 12:21-26), “*Bemoedig mekaar en bou die een die ander op, soos julle ook doen*” (1 Tess 5:11). “*Reine en onbesmette godsdienste voor God die Vader is dit: om wese en weduwees in hulle verdrukking te besoek...*” (Jak 1:27).
- 4.1.1.6 Die Kommissie is van oortuiging dat die versorgings- en koinoniataak van die diakens (so ook die versorgingstake van predikante en ouderlinge) veral gestalte kry in die BESOEKE (huisbesoek, hospitaalbesoek, siekebesoek, gevangenisbesoek, ens) by lidmate, sodat *nie een oor die hoof gesien word nie* (vgl Hand 6:1). Prakties kan die daaglikse versorging nie tot sy reg kom sonder persoonlike besoeke by lidmate nie.
- 4.1.1.7 Die beswaarde beweer dat die spesifieke werkswyse (om almal te besoek) van die diakens, en die bepaling daarvan as ‘n Goddelike opdrag, in stryd is met die Gereformeerde Belydenis soos in die NGB, art 7 geformuleer. Hy bly egter in

gebreke om sy bewering te beredeneer of te bewys. Die Kommissie oordeel dat die Gereformeerde Belydenis juis ruimte laat dat die regeerders van die kerke onder mekaar 'n bepaalde orde tot instandhouding van die liggaam kan instel en handhaaf tot nut en voordeel van die kerk, maar dat sulke ordereelings nie mag afwyk van dit wat Christus ingestel het nie (NGB, art 32). Die kerke het die werkswyse van die diakens soos in die Formulier van Bevestiging van diakens vervat, juis ingestel om te kan dien tot die eenheid, eendrag en voordeel van die kerke. Die Formulier van die Bevestiging van diakens is nie in stryd met die Belydenis nie.

- 4.1.1.8 Wat verder insiggewend is, is die feit dat die Formulier vir die Bevestiging van diakens die woorde “besoek” gebruik, terwyl die beswaarde in sy beredenering dit verskraal tot “huisbesoek”. Huisbesoek is maar een vorm van 'n werkswyse, maar “besoek” kan op velerlei ander wyses gestalte kry. Die Kerkorde gebruik ook die woord “besoek” en nie “huisbesoek” nie (in die redaksie voor 1997; sowel as in die 1997 redaksie).
- 4.1.1.9 Die beswaarde bly in gebreke om die werkswyses van die dienste van die predikant, ouderling en diaken (elkeen afsonderlik) in sy geheel uit die Formulier, Belydenis en Kerkorde te bekryk. Wat die een nie sê nie, sê die ander een wel. By al drie dienste kry die werkswyse van besoeke duidelik gestalte: Predikante se besoek: Bevestigingsformulier; Ouderlinge se besoek: Kerkorde, art 23; Diakens se besoek: Bevestigingsformulier en Kerkorde.
- 4.1.2 Bevinding: Beswaargrond 1
- 4.1.2.1 Die Formulier vir die bevestiging van diakens bind nie lidmate se gewetens aan 'n onskriftuurlike ordereëling nie, want versorging van die liggaam van Christus is 'n opdrag van Christus en ook 'n afleibare beginsel uit ander dele van die Skrif. Die opdrag “dat diakens almal moet besoek” is Skrifgefundeerd.
- 4.1.2.2 Die Kommissie is dit eens dat 'n diepgaande studie in verband met die bepaalde werkswyse van besoeke ten opsigte van al drie die besondere dienste, vanuit die Skrif, kerkhistoriese ontwikkeling en die kerklike praktyk (soos dit neerslag vind in die Formuliere en Kerkorde) wel dringend noodsaaklik is. Die tyd tydens hierdie Sinode laat dit nie toe dat hierdie Kommissie dit kan doen nie. So 'n studie behoort ordelik vanuit die kerke op die Sinode tafel te kom om die kerke tot diens te wees. BESOEKE van predikante, ouderlinge en diakens in hulle onderskeie dienste, is immers een van die kosbare pilare in die GKSA wat gekoester en bevorder moet word tot eer van God, tot groei van die kerke en tot heil van elke lidmaat.

Besluit: Kennis geneem.

4.1.3 Aanbeveling: Beswaargrond 1

Beswaargrond 1 slaag nie.

Besluit: Goedgekeur.

4.2 Beswaargrond 2

Die beswaarde beweer dat die redaksie van die Formulier vir die bevestiging van diakens nie in harmonie is met die ander Bevestigingsformuliere nie.

4.2.1 Beredenering: Beswaargrond 2

- 4.2.1.1 Die beswaarde se bewering is nie korrek nie. Die Bevestigingsformulier vir Woordbedienaars dui die ampswerk van die predikant onder andere soos volg aan: *“As herder moet u vashou aan die betroubare Woord wat volgens die leer is, en dit reg sny. In die eredienste en by huisbesoek moet u lidmate onderrig en vertroos, vermaan en teregwys, volgens die eis van elke omstandighede”*. Huisbesoek is dus 'n duidelike opdrag vir predikante.
- 4.2.1.2 Die Bevestigingsformulier vir ouderlinge lui onder andere soos volg: *“U moet sorgvuldig let op die leer en lewe van elke lidmaat en alle Christene met raad en troos ondersteun”*. Besoeke word weliswaar nie eksplisiet in die ouderlinge Formulier genoem nie, maar dit word wel geïmpliseer deur woorde soos: *“versorg”, “sorgvuldig let”, “met raad en troos bystaan”*. Hierdie opdrag tot besoeke spruit voort

uit die beeld van die herder (1 Pet 5:2-3). Besoeke is deel van die wese van herderlike werk, dit is versorging van die skape (kyk ook pt 4.1.1.9 hierbo).

4.2.2 Bevinding: Beswaargrond 2

Die beswaarde toon geen gronde aan dat die Bevestigingsformuliere vir predikante, ouderlinge en diakens met mekaar in stryd is nie. Die Kommissie oordeel dat daar duidelike harmonie tussen die Formuliere bestaan met betrekking tot die doen van besoeke.

Besluit: Kennis geneem van 4.2.1 tot 4.2.2.

4.2.3 Aanbeveling: beswaargrond 2

Beswaargrond 2 slaag nie.

Besluit: Goedgekeur.

4.3 Beswaargrond 3

Die beswaarde beweer dat die Bevestigingsformulier vir diakens 'n bepaalde werkswyse wat nie in die Skrif voorkom nie, voorskryf en daarom strydig is met die struktuur van die Gereformeerde Kerkregering.

4.3.1 Beredenering van Beswaargrond 3

Versorging van mense in nood was juis Christus se opdrag aan gelowiges. Deur die opdrag tot besoeke te reël by die priesterlike werk van die diakens, wat by uitstek versorgingswerk verrig, gee uitvoering aan Christus se opdrag tot die welwese van Sy kerk. Die beredenering in 4.1.1.1, 4.1.1.5 en 4.1.1.6 hierbo is ook hier van toepassing.

4.3.2 Bevinding: Beswaargrond 3

Die beswaarde toon nie aan dat die Bevestigingsformulier strydig is met die Gereformeerde Kerkreg nie.

Besluit: Kennis geneem van 4.3 tot 4.3.2.

4.3.3 Aanbeveling: Beswaargrond 3

Beswaargrond 3 slaag nie.

Besluit: Goedgekeur.

5. Aanbeveling oor Beswaarskrif 1: 1985: Rakende Formulier vir die bevestiging van diakens

Die Beswaarskrif slaag in sy geheel nie.

Besluit: Goedgekeur.

J. RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE OOR BESWAARSKRIF 2

1. Opdrag

Beswaarskrif: br AJ Burger teen besluite van die Nasionale Sinode Potchefstroom 1997: Rakende die redaksie van Kerkorde, art 25.

Besluit: Kennis geneem.

2. Sake waarvan die Sinode kennis moet neem

2.1 Versoek om ontvanklikheid vir die Aanvullende Agenda van die Algemene Sinode 2009.

2.2 Motivering van versoek.

2.3 Versoek.

2.4 Struktuur van die Beswaarskrif(te).

2.5 Historiese verloop.

2.6 Opmerking.

2.7 Pte 5.1-5.2 wat handel oor die besluit waarteen beswaar gemaak word rakende die Redaksie van Kerkorde, art 25, asook die motivering.

2.8 Pt 5.4: die aanbeveling van die beswaarde.

2.9 Die Kommissie en die beswaarde was telefonies in gesprek met mekaar.

Besluit: Kennis geneem van 2.1 tot 2.9.

3. Sake waaroor die Sinode moet besluit

- 3.1 Pt 5.3: die beswaargronde 1-5 van die beswaar rakende besluite in 1997 geneem i.v.m. die Redaksie van Kerkorde, art 25.
- 3.2 Pt 5.4: die aanbeveling van die beswaarde.

Besluit: Kennis geneem van 3.1 tot 3.2.

4. Beredenering

4.1 Beswaargrond 1

Die beswaarde beweer dat Kerkorde, art 25 se vaste voorskrif van werkswyse nie verantwoordbaar is uit die kerkregering beginsels nie en dus reglementeer.

4.1.1 Beredenering: Beswaargrond 1

4.1.1.1 Die beswaarde se beredenering van hierdie beswaargrond berus op sy bewering dat die Skrif geen beginsels neerlê i.v.m. die opdrag vir die diakens “om almal in die gemeente te besoek” nie. Die Kommissie is oortuig dat besoeke ‘n wesentliche werkswyse is, wat deur die Skrif bepaal word. Die beswaarde se beredenering van die hele beswaargrond 1 berus dus op ‘n eie siening van KO, art 25 as reglementerend. Dat die Kommissie oortuig is besoeke is ‘n wesentliche werkswyse, wat deur die Skrif bepaal word, rus op die volgende:

4.1.1.1.1 Die beswaarde beweer dat hy nêrens in die Skrif enige verwysings wat enigins op ‘n bepaalde werkswyse sou dui, kon vind nie. Die beswaarde bly egter in gebreke om te bewys dat die werkswyse-bepalings (huisbesoeke) in stryd met die Skrif is.

4.1.1.1.2 Die beginselgrondslag van besoeke, nl. versorging (met verwysing na Hand 6) kom duidelik in die Studierapport Nasionale Sinode 1985 voor. Verder ook: Die diakonale aspek in Hand 6 kom neer op versorging van die hele gemeente, om die hele gemeente in ‘n eenheidsgemeente te dien. Die diakondiens in aksie, kom die konkreteste in aanraking met mense in hul daaglikse nood. Die diakondiens moet die hele gemeente aanvuur tot barmhartigheidsbetoning: versorging van armes en die welgesteldes aanmoedig tot barmhartigheidsbetoning.

4.1.1.1.3 Die Skrif gee geen direkte Skrifverwysing in verband met “huisbesoek” met betrekking tot die diakondiens nie. Tog is dit nie genoegsame grond om die opdrag “om besoeke te doen” as onskriftuurlik af te maak nie. Die Kommissie is van oortuiging dat die verstaan van ‘n saak in die Skrif, nie op enkele tekste berus nie, maar dat dit uit die openbaringshistoriese verband van die Skrif verstaan moet word. Uit Hand 6:1 moet afgelei word dat niemand oor die hoof gesien mag word nie, en dit wys reeds regstreeks daarop dat al die gelowiges die objek van die (diakonale) versorging en koinonia is. Die Kommissie is verder van oortuiging dat die opdrag om “besoeke” te doen (d.w.s. interpersoonlike kontak), wel sy fundering implisiet in die openbaringshistoriese verband van die hele Skrif (OT en NT) vir al drie besondere dienste het. Die opdrag om te waak dat niemand veragter nie, kan nie losgemaak word van die opdrag dat gelowiges op mekaar ag moet gee en na mekaar moet omsien nie: *“Dra mekaar se laste”* (Gal 6:2), *“Die oog kan nie vir die hand sê: Ek het jou nie nodig nie... Maar die lede moet gelyke sorg dra vir mekaar”* (1 Kor 12:21-26), *“Bemoedig mekaar en bou die een die ander op, soos julle ook doen”* (1 Tess 5:11). *“Reine en onbesmette godsdiens voor God die Vader is dit: om wese en weduwees in hulle verdrukking te besoek...”* (Jak 1:27).

4.1.1.1.4 Die Kommissie is van oortuiging dat die versorgings- en koinoniataak van die diakens (so ook die versorgingstake van predikante en ouderlinge) veral gestalte kry in die BESOEKE (huisbesoek, hospitaalbesoek, siekebesoek, gevangenisbesoek, ens) by lidmate, sodat *nie een oor die hoof gesien word nie* (vgl Hand 6:1). Prakties kan die daaglikse versorging nie tot sy reg kom sonder persoonlike besoeke by lidmate nie.

4.1.1.2 Die Kerkorde, art 25 reël die orde in die kerk deur die Skrifbeginsels in die kerklike praktyk toe te pas. Die Kerkorde het die koninkryk (Christus as Wetgewer deur Sy

Woord) as vertrekpunt in die bepaling van die diaken dienswerk in KO, art 25. Daarom het die KO, art 25 'n prinsipiële gerigtheid, sowel as 'n praktiese gerigtheid, en gee art 25 praktiese voorskrifte wat in Skrifbeginsels gefundeer is (vgl. ook KO, artt 23,57, 68, 69, ens).

4.1.2 Bevinding: Beswaargrond 1

Kerkorde, art 25 se voorskrif van werkswyse is verantwoord in Skrifbeginsels. Die Kommissie is van oordeel dat die noodsaak vir diakonale besoeke voortvloei uit Skrifbeginsels en daarom in KO, art 25 opgeneem is. Die beswaarde slaag nie daarin om die “opdrag om almal te besoek” in KO, art 25 as onskriftuurlik te bewys nie, omdat sy vertrekpunt daarop berus dat die Skrif (volgens hom) geen beginsels hieroor gee nie.

Besluit: Kennis geneem van 4.1 tot 4.1.2.

4.1.3 Aanbeveling: Beswaargrond 1

Beswaargrond 1 slaag nie.

Besluit: Goedgekeur.

4.2 Beswaargrond 2

Die beswaarde beweer dat Kerkorde, art 25 'n ongekwalifiseerde voorskriftelike werkswyse gee wat in stryd is met die struktuur van die Gereformeerde kerkregering.

4.2.1 Beredenering: Beswaargrond 2

Die beswaarde reken die voorgeskrewe werkswyse wat in KO, art 25 gegee word, is ongekwalifiseerd. Dit is onseker wat hy daarmee wil tuisbring. Verder gaan hy steeds van die standpunt uit dat die werkswyse nie Skrifgefundeerd is nie. Die Kommissie oordeel dat die reëling van diakonale besoeke deur KO, art 25 nie iets is wat “hoogstens 'n ordereëling kan wees” nie. Die diakonale besoeke is gekwalifiseerd, want dit is 'n Skrifgefundeerde opdrag. Dat die diakonale besoeke 'n Skrifgefundeerde opdrag is, is al by 4.1.1 deeglik beredeneer.

4.2.2 Bevinding: Beswaargrond 2

Die beswaarde toon nie aan dat KO, art 25 'n ongekwalifiseerde voorskrif gee wat met die struktuur van die Gereformeerde Kerkregering in stryd is nie.

Besluit: Kennis geneem van 4.2 tot 4.2.2.

4.2.3 Aanbeveling: Beswaargrond 2

Beswaargrond 2 slaag nie.

Besluit: Goedgekeur.

4.3 Beswaargrond 3

Die beswaarde beweer dat die ongekwalifiseerde voorskrif van 'n bepaalde werkswyse in stryd is met KO, art 30.

4.3.1 Beredenering: Beswaargrond 3

4.3.1.1 Die beswaarde beredeneer hierdie grond steeds op 'n eie siening, dat die werkswyse van besoeke onskriftuurlik is, en die beswaarde reken juis daarom dat dit geen plek in KO, art 25 moet hê nie, en dat dit by plaaslike kerke deur kerkrade en diakens gereël sou kon word.

4.3.1.2 Die voorskrif t.o.v. diakonale besoeke is 'n gekwalifiseerde, Skrifgefundeerde opdrag (kyk 4.1.1 van die Rapport). Die opdrag raak alle plaaslike kerke en derhalwe moet dit op 'n meerdere vergadering behandel word. Kerkorde, art 30 is juis daar gestel vir meerdere vergaderings om beslag te gee aan die gemeenskaplike onderlinge akkoord van al die kerke vir sake wat almal raak, soos bv. Formuliere en kerkregering. Sake oor die inhoud van die Formulier en kerkregering kan nie op 'n mindere vergadering afgehandel word nie en hoort dus kragtens KO, artt 29 & 30 afgehandel te word.

4.3.1.3 Die Kommissie oordeel dat die Gereformeerde Belydenis ruimte laat dat die regeerders van die kerke onder mekaar op meerdere vergadering 'n bepaalde orde tot instandhouding van die liggaam kan instel en handhaaf tot nut en voordeel van

die kerk, maar dat sulke ordereelings nie mag afwyk van dit wat Christus ingestel het nie (NGB, art 32).

4.3.2 Bevinding: Beswaargrond 3

Die werkswyse voorskrif in KO, art 25 is 'n gekwalifiseerde, Skrifgefundeerde opdrag wat alle diakonieë in kerkverband raak. Daarom is dit 'n saak vir die kerkverband wat op meerdere vergaderings hanteer moet word. Dit is nie in stryd met KO, art 30 nie.

Besluit: Kennis geneem van 4.3.1 tot 4.3.2.

4.3.3 Aanbeveling: Beswaargrond 3

Beswaargrond 3 slaag nie.

Besluit: Goedgekeur.

4.4 Beswaargrond 4

Die beswaarde beweer dat die vaste voorskrif t.o.v. diakonale besoeke in KO, art 25 nie in harmonie is met die res van die Kerkorde nie. Die beswaarde sê dat die ampte in die kerk afsonderlik en gelyk is, en dat dit op grond van die gelykheid logies is om te verwag dat daar 'n duidelike mate van harmonie in die balans tussen beginsel en praktiese werksywes in die orde bepaling behoort te wees. En hierdie harmonie vind die beswaarde nie.

4.4.1 Beredenering: Beswaargrond 4

4.4.1.1 Die feit dat “aan almal” nie in die KO, artt 16 en 23 by predikante en ouderlinge gemeld word nie, beteken nie dat hierdie twee dienste nie almal moet besoek nie. Inteendeel, ook hierdie twee dienste se besoek aan almal word veronderstel. Die weglating van die woorde “aan almal” by KO, artt 16 & 23 is nie 'n ongelykheid of disharmonie – soos die beswaarde beweer nie. Dieselfde geld ook t.o.v. die verswyging van huisbesoek in KO, art 16: dit word as vanselfsprekend as 'n Skrifopdrag veronderstel soos dit pertinent in die Bevestigingsformulier van predikante genoem word.

4.4.1.2 Oor die voorskrifte vir Bedienaars van die Woord, KO, art 16, word beweer dat daar “geensins enige vermelding gemaak (word) oor besoeke nie”. Kerkorde, art 16 sê egter: *“Die amp van die bedienaars van die Woord is om in die gebede en bediening van die Woord te volhard, die sakramente te bedien, om goed ag te gee op hulle medebroeders, op die ouderlinge, op die diakens sowel as op die gemeente, en eindelijk om saam met die ouderlinge die kerklike dissipline uit te oefen en te sorg dat alles betaamlik en ordelik plaasvind”.*

Prof GPL van der Linde (Die Kerkorde, 'n Verklaring van die Gereformeerde Kerkorde, p72) sê oor die “bediening van die Woord” die volgende: “Die Woord moet in die openbaar in die erediens en aan die huise met huisbesoek, insluitend siekebesoek, bedien word (Hand 20:20). 'n Predikant wat nie huisbesoek doen nie is ontrou aan sy opdrag. Dit sluit ook die bediening aan die kinders in (kyk Josua 4:6 e.v.; Matt 19:13,15)”.

Oor die “goed ag gee op hulle medebroeders” sê Van der Linde (p73) die volgende: “Hy moet onordelikes vermaan, die kleinmoediges bemoedig, die swakkes ondersteun; teenoor almal lankmoedig wees (kyk 1 Tess 5:14,15). Dit moet geskied in die prediking sowel as in die persoonlike optrede teenoor elkeen met die Woord”. Die “persoonlike optrede teenoor elkeen met die Woord” sluit dan verseker besoeke in.

4.4.1.3 Oor KO, art 23, wat oor die amp van die ouderling handel, beweer die beswaarde dat die reëlings van huisbesoek “tot stigting van die gemeente” sowel voor as na Nagmaal; en “...soos omstandighede van tyd en plek dit toelaat...” in beide gevalle die uiteindelijke oorweging en besluit van spesifieke werkswyse in plaaslike gemeente aan die verantwoordelike besluit van die plaaslike Kerk oorgelaat word. Die feit is, hier word huisbesoek gereël. Met die “voor Nagmaal” sê Van der Linde (p100): “Nagmaal mag dus nie gevier word sonder die voorafgaande huisbesoek en die daaruit voortvloeiende verslagvergadering van ouderlinge nie”. Van der Linde sê “die bepaling dat huisbesoek ook na Nagmaal gedoen moet word, sluit by die

bostaande beginsel aan. Na die Nagmaal moet daar verneem word of Nagmaal gevier is en indien nie, waarom nie. As daar onverskilligheid op die spel is, moet die ouderlinge vroegtydig optree". Hierdie reëling is nie minder as die reëling van KO, art 25 nie, 'n direkte, spesifieke opdrag van plaaslike omstandighede en selfstandigheid van die plaaslike Kerk. Hierdie reëling van KO, art 23 is eerder 'n bevestiging dat daar harmonie tussen die voorskrifte van werkswyse is tussen die verskillende ampte.

4.4.1.4 Die beswaarde bly in gebreke om die werksywes van die dienste van die predikant, ouderling en diaken (elkeen afsonderlik) in sy geheel uit die Formulier, Belydenis en Kerkorde te bekryk: Wat die een nie sê nie, sê die ander een wel. By al drie dienste kry die werkswyse van besoeke duidelik gestalte: Predikante se besoek: Bevestigingsformulier; Ouderlinge se besoek: Kerkorde, art 23; Diakens se besoek: Bevestigingsformulier en Kerkorde.

4.4.2 Bevinding: Beswaargrond 4

Die Kommissie bevind dat daar wel harmonie met die res van die Kerkorde is, onder andere KO, artt 16 en 23.

Besluit: Kennis geneem van 4.4.1 tot 4.4.2.

4.4.3 Aanbeveling: Beswaargrond 4

Beswaargrond 4 slaag nie.

Besluit: Goedgekeur.

4.5 Beswaargrond 5

Die beswaarde beweer KO, art 25 se voorskrif van 'n bepaalde diakonale werkswyse is in stryd met die Gereformeerde Kerkregering deurdat dit die gelykheid en selfstandigheid van die diakonale amp in gedrang bring.

4.5.1 Beredenering: Beswaargrond 5

4.5.1.1 Die beswaarde beweer dat die afwesigheid van diakens op meerdere vergaderings en die feit dat net bedienaars van die Woord en ouderlinge op meerdere vergaderings besluit oor onder andere die Formuliere (ens), 'n onregmatige oorheersing van die ander twee dienste oor die diakendiens en 'n onregmatige aantasting van die diakonale diens se selfstandigheid is.

4.5.1.2 Die beswaarde verloor dit uit die oog dat die ouderlinge die regeer diens van Christus oor sy kerk (ook die diakonale dienswerk) bedien – daarom (i) dat hulle ook moet toesig hou oor die dienswerk van die diakens, (ii) dat die diakens in (nie aan nie) die kerkraad verslag moet doen van hulle dienswerk, en (iii) dat die ouderlinge (as regeerders) uit die Skrif ordebepalings doen t.o.v. die diakendiens. Die diakens van die plaaslike gemeente en alle gemeentes het in elk geval die volle kerklike weg (KO, artt 30 en 46) om inspraak te hê op meerdere vergaderings. Verder is dit onwaar dat die ouderlinge en bedienaars van die Woord 'n werkswyse oor die diakenamp voorskryf.

4.5.1.3 Die Kerkorde reël verder die gelykheid van die onderskeie dienste in KO, art 84. Die beswaarde bly in gebreke om KO, art 84 te beredeneer en wil die ongelykheid/oorheersing slegs beweer op grond van 'n bepaalde werkswyse.

4.5.2 Bevinding: Beswaargrond 5

Die bepaling van KO, art 25 oor diakonale besoeke bring nie die gelykheid en selfstandigheid van die diakendiens in gedrang nie. Die ouderlingdiens is gerig op regering, terwyl die diakendiens gerig is op versorging en koinonia. Dit is 'n taak-en-gerigheid-verskil, nie ongelykheidsverskil nie.

Besluit: Kennis geneem van 4.5.1 tot 4.5.2.

4.5.3 Aanbeveling: Beswaargrond 5

Beswaargrond 5 slaag nie.

Besluit: Goedgekeur.

5. Aanbeveling ten opsigte van Beswaarskrif: 1997, rakende die redaksie van Kerkorde, art 25.

Die Beswaarskrif slaag in sy geheel nie.

Besluit: Goedgekeur met die gevolg dat 5.4 van die Beswaarskrif verval.